

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ลักษณะของแบบสอบถาม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 มี 5 จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่น เลย อุดรธานี สกลนคร และหนองคาย กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi stage sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจังหวัดมาประมาณร้อยละ 60 ของจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา 9 ได้จำนวน 3 จังหวัด คือ จังหวัดเลย ขอนแก่น และอุดรธานี แล้วสุ่มตัวอย่างโรงเรียนมาจังหวัดละ 80 เปอร์เซ็นต์ และสุ่มครูในโรงเรียนที่สุ่มได้มาเป็นตัวอย่างในการวิจัยโรงเรียนละ 80 เปอร์เซ็นต์ ได้จำนวนตัวอย่างมาทั้งหมด 370 คน โดยไม่นับรวมผู้บริหาร กระจายละเอียดจากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด โรงเรียนและจำนวนครูของ
กลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง	โรงเรียน	จำนวนครู ทั้งหมด	จำนวนครูที่ใช้เป็น กลุ่มตัวอย่าง
ขอนแก่น	5	สีชมพูศึกษา	49	39
		ทานางแนววิทยายน	20	16
		ฝางวิทยายน	51	41
		เปือยน้อยศึกษา	14	11
		เขาสวนกวางวิทยานุกูล	28	22
		นาอ้อวิทยา	28	22
		ภูกระดึงวิทยาคม	39	31
เลย	5	เหมืองแวงวิทยาคม	19	15
		ผาชินทรแปลงวิทยาคม	21	17
		นาควางวิทยา	18	14
		ภูคู้พิทยาคม	20	16
		บ้านขามพิทยาคม	24	19
อุดรธานี	6	หนองวัวซอพิทยาคม	38	30
		ภูจับประชาสรรค์	32	26
		โนนสะอาดพิทยาสรรค์	44	35
		ทุ่งฝนวิทยาคาร	20	16
รวม	16		509	370

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีของเฮิร์ชเบอร์ก หนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ งานวิจัยของคำนึ่ง นกแก้ว เรื่องความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3¹ และงานวิจัยของ สุภรณ์ ศรีพหล เรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร² ผู้วิจัยได้ยึดเอาองค์ประกอบของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทฤษฎีของ เฮิร์ชเบอร์ก พร้อมทั้งนำเอาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามบางส่วนมาจากงานวิจัยของบุคคลที่กล่าวมาแล้วมาสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2. นำผลการศึกษาค้นคว้าจากข้อ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแล้วให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทั้งรายนามต่อไปนี้ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล อาจารย์ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง อาจารย์ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ อาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹คำนึ่ง นกแก้ว, "ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524).

²สุภรณ์ ศรีพหล, "ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519).

4. ดร.สวัสดิ์ อุกมโกชน์ ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพิเศษ
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

5. นางจิตต์ใส ณดุรงรัตน์ หัวหน้าฝ่ายแผนงาน สำนักงาน
โครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของคำถามแล้ว จึงได้สร้างแบบสอบถาม
ขึ้น แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

4. หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนมัธยม
เพื่อพัฒนาชนบทในเขตการศึกษา 9 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนวงษ์น้อยศึกษา
จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์
แอลฟา มีสูตรดังนี้¹

$$r = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

K = จำนวนข้อสอบทั้งหมดในแบบสอบถาม

ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .91 แสดงว่าแบบสอบถาม
ชุดนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงพอที่จะนำไปใช้ได้

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง
ได้แก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ตามรายชื่อที่ได้สุ่มไว้แล้ว

¹สุภาพ วาดเขียน, เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, 2523), หน้า 51.

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ อาชีพราชการ วุฒិทางการศึกษา สถานภาพทางการสมรส และภูมิลำเนาเดิม สร้างในรูปแบบตรวจสอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในเขตการศึกษา 9 กลุ่มที่ 2 รุ่นที่ 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 41 ข้อ แต่ละองค์ประกอบมีจำนวนคำถามดังต่อไปนี้

1. นโยบายและการบริหารในการพัฒนาชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ
ได้แก่ข้อ 1-6 คิดเป็นร้อยละ 14.63
2. ลักษณะของงานพัฒนาชุมชน มีจำนวน 5 ข้อ
ได้แก่ข้อ 7-11 คิดเป็นร้อยละ 12.20
3. สภาพการทำงานพัฒนาชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ
ได้แก่ข้อ 12-17 คิดเป็นร้อยละ 14.63
4. ความรับผิดชอบงานพัฒนาชุมชน มีจำนวน 4 ข้อ
ได้แก่ข้อ 18-21 คิดเป็นร้อยละ 9.75
5. การได้รับการยอมรับนับถือ มีจำนวน 5 ข้อ
ได้แก่ข้อ 22-26 คิดเป็นร้อยละ 12.20
6. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน มีจำนวน 3 ข้อ
ได้แก่ข้อ 27-29 คิดเป็นร้อยละ 7.30
7. ความสำเร็จของงานพัฒนาชุมชน มีจำนวน 5 ข้อ
ได้แก่ข้อ 30-34 คิดเป็นร้อยละ 12.20
8. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นบังคับบัญชา มีจำนวน 7 ข้อ
ได้แก่ข้อ 35-41 คิดเป็นร้อยละ 17.07

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่ให้เกิดผลข้างเคียง (Side Effect) ในทางลบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพิเศษ เพื่อขอความร่วมมือถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อให้ครูที่อยู่โต้งบังคับบัญชาตอบแบบสอบถาม
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท
3. แจกแบบสอบถามแก่ครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทที่เป็นตัวอย่างด้วยตนเอง รวมจำนวน 370 ฉบับ พร้อมทั้งชอนัดวัน เวลาในการรับแบบสอบถาม
4. รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยไปรับด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.59 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน		คิดเป็นร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับ	
1	สี่หมุดศึกษา	39	37	94.88
2	ทานางแนว	16	16	100.00
3	บ้านแฝงวิทยายน	41	39	95.12
4	เป็อยน้อยศึกษา	11	10	91.00
5	เขาสวนกวางวิทยานุกูล	22	20	90.91
6	นาอ้อวิทยา	22	22	100.00
7	ภูกระดึงวิทยายน	31	28	90.32
8	เหมืองแพ่งวิทยาคม	15	13	86.67
9	ผาอินทร์แปลงวิทยาคม	17	17	100.00
10	นาควังวิทยา	14	14	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โรงเรียน	จำนวน		คิดเป็น ร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับ	
11	กุคคูพิทยาคม	16	14	87.50
12	บ้านขามพิทยาคม	19	17	89.47
13	หนองบัวชอพิทยาคม	30	28	93.33
14	กุคจับประชาสรรค์	26	25	96.15
15	โนนสะอาดพิทยาสรรค์	35	34	97.14
16	ทุ่งฝนวิทยาคาร	16	16	100.00
	รวม	370	350	94.59

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ ซึ่งคำนวณโดยสูตร¹

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนค่าตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ตามขั้นตอนดังนี้

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทววัฒนาพานิชย์, 2522), หน้า 28.

2.1 ทราวจีให้คะแนนแต่ละข้อโดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็นระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

พอใจมากที่สุด	=	5
พอใจมาก	=	4
พอใจปานกลาง	=	3
พอใจน้อย	=	2
พอใจน้อยที่สุด	=	1

2.2 หากค่าคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมายของคะแนนคิดตาม เกณฑ์ดังนี้

4.60 - 5.00 ความหมาย พอดีมากที่สุด

3.60 - 4.59 ความหมาย พอดีมาก

2.60 - 3.59 ความหมาย พอดีปานกลาง

1.60 - 2.59 ความหมาย พอดีน้อย

1.00 - 1.59 ความหมาย พอดีน้อยที่สุด

¹George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education (New York: McGraw-Hill Book Company, 1966), p.45.

3. เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทในเขตการศึกษา 9 ที่มีเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิต่างการศึกษา สภาพทางการสมรส ภูมิภาคแตกต่างกัน โดยใช้ t-test จากสูตร¹

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทนค่าที่ใช้พิจารณา t-Distribution
 \bar{x}_1, \bar{x}_2 แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 n_1, n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education, p.46.